

Årsberättelse 2019

STUNDARS

KULTUR OCH TRADITION

KULTTUURIA JA PERINNETÄ

Museets verksamhet

Inredningsnickaren och björköskåpsexper- ten Jarl Nystrand blev Årets Gunnar 2019

Jarl Nystrand har lyft fram traditionen kring dekorationsmå-
lade allmogemöbler och björköskåpen i synnerhet. Han har
dokumenterat och själv tillverkat, målat och dekorerat skåp
och även lärt ut de traditionella målningsteknikerna. Precis
som museigrundaren Gunnar Rosenholm är Jarl Nystrand
en riktig resurs med ett stort engagemang i bysamhället,
församlingen, samt förenings- och kulturlivet. Jarl Nystrand
har i många års tid fungerat som Stundars egen expert på
allmogemöbler och dekorationsmålning.

Uppdatering av Stundars styrdokument

Museilagen och finansieringen av museiverksamheten har
förnyats under året. Alla yrkesmässigt skötta museer har för-
nyat sin ansökan om statsandelar samt även kompletterat sin
verksamhet och sina styrdokument för att fylla de kriterier
som den nya lagen ställer. För Stundars del innebar detta att
vi uppdaterade stadgarna samt skrev ett nytt samlingspolitiskt
program för hanteringen av föremålssamlingarna. Museiverk-
samheten utökades även med en regelbunden öppethållning
året om som vi kallar Museitordagar.

Hembygdsvetenskapgruppen gav ut bok om Solf historia

Hembygdsvetenskapgruppen vid Stundars har i många års tid
samlat information och fotografier samt skrivit ner lokalhis-
toriska fakta och berättelser. Detta material har under ledning
av docent Holger Wester sammanställts till en diger bok om
Solf historia från 1900-talets Solf. Den 420-sidiga boken kom
ut lagom till julsäsongen.

Föremålssamlingarna

Katalogiseringsprogram för museiföremålen

Stundars köpte under året licens för samlingshanteringssystemet Museum Plus. Programmet är utvecklat för alla typer av museisamlingar (föremål, konst, arkivhandlingar, byggnader

och film) och kan överföra uppgifter om samlingarna till sökmotorn Finna. Tack vare Museum Plus kan våra museibygnader och uppgifterna om dem införlivas i systemet vilket underlättar för museets forskning och dokumentation av byggnadsvårdsåtgärder.

Nya riktlinjer för museisamlingarna

Nya riktlinjer för museisamlingarna vid Stundars antogs i mars 2019. I dokumentet beskrivs Stundars samlingsuppdrag och samlingarnas administration, skötsel, tillgänglighet samt användning. Stundars samlingsuppdrag är definierat till den materiella och immateriala kulturen kring den förindustriella perioden i svenska Österbotten 1870-1920, främst då kring österbottniskt byggnadsarv och traditionella hantverk och arbetsmetoder.

Arkivdonation till SLS

En kappsäck full med arkivdokument hittades i kyrkoarkivet i Solf som museigrundaren Gunnar Rosenholm i något skede fört dit. I kappsäcken fanns privata brev, bouppteckningar och kopior av diverse tingsprotokoll. Eftersom Stundars saknar ändamålsenliga arkivutrymmen samt resurser för att inventera och dokumentera dokumenten donerades handlingarna till SLS i Vasa där de också är tillgängliga för allmänheten. SLS i Vasa har sedan tidigare en stor samling arkivdokument av Gunnar Rosenholm.

Byggnadsvård och underhåll på området

Reparation och åtgärder i fuktskadade byggnader

Hösten 2018 visade en fuktgranskning i kafédelen av Groska byggnaden förhöjda värden. Under vintern 2019 gjordes ett omfattande arbete med att förnya golvkonstruktionen. Det gamla golvet togs bort liksom finsand, gammalt formvirke och delar av rötskadade stockväggar. Grunden fick ny dränering, isolering och en betongplatta gjöts med elvärmetrådar inmonterade. Efter att det nya trägolvet och väggarna målats kunde Cirkas kafé och butik öppna på nytt i mitten av april.

Även i Rofhöks upptäcktes hösten 2018 problem med fukt och inomhusluft. Under år 2019 har vi observerat situationen med fuktmätare samt öppnat fler kattgluggar, installerat fläkt och sugit bort sand från grunden. På andra våningen i Rofhöks och första våningen i Tryckerimuseet åtgärdades ventilationen och en grundlig städning gjordes i båda byggnaderna för att få bort överflödigt material och damm.

Förnyade tak i museibyn

Under hösten fick flera hus i museibyn nya takmaterial. Det gamla filttaket på Gelbgjuteriet ersattes med plåt och södra taksidan fick delvis ny takkonstruktion och undertak p.g.a. rötskador. Nya pärttak spikades på Mjölharens bod, norra sidan av Margits bods samt Krukmakarens bod i Grå byn. Den sistnämnda fick nytt pärttak i samband med en workshop på Arctic Wood Network-träffen och taket gjordes klart under en och samma dag av deltagare från fem olika länder. I lekparken förnyades halva pärttaket på uthuset till brädtak.

Gelbgjuteriets tak förnyades.

Krukmakarens bod fick nytt pärttak.

Djurgård med ändamålsenliga och besöksvänliga djurhagar

Då Stundars teaterläktare gick vidare till Wahlrooska hästsportcentret väcktes tanken om att kunna samla djuren till en och samma plats och på samma gång uppdatera hagar och burar. Tack vare Leaderfinansiering kunde projektet förverkligas under sensommaren. Målet för Stundars djurgård var att bygga en smådjursgård med ändamålsenliga hagar för både djur och besökare. Investeringen gör att vi bättre kan marknadsföra och utveckla olika djurrelaterade program för våra museigäster och olika grupper. I djurgården finns hagar, takskydd och foderhäckar för kaniner, får och höns samt en besöksgård.

Konstnär Päivi Arenius har på uppdrag av Kultur- och fritidsnämnden i Korsholm låtit dekorera telefonskåpet vid Solfvägen/Stundarsvägen. Motiven är gjorda med inspiration från museet.

Leaderprojektet Gamla gårdar och miljöer – en hållbar resurs för Österbotten

Projektet Gamla gårdar och miljöer – en hållbar resurs för Österbotten avslutade under året en framgångsrik verksamhet då sammanlagt 188 deltagare har tagit del i någon av de kurser, föreläsningar, studieresor eller byggnadsvårdscaféer som ordnats. Projektets målsättning har varit att öka kunskapen, medvetenheten och intresset för österbottniska gårdar och miljöer som kulturarv. Under året har sammanlagt 13 tillfällen hållits.

Projektet har fått god synlighet i media genom artiklar

i Vaasan ikkuna, Vasabladet och Landsbygdens folk. Enkäten som sändes ut till deltagarna gav god feedback och intressanta utvecklingsförslag. Dessa idéer har legat till grund för en ny projektplan som skrevs under hösten i samarbete med Carlsros o Jakobstads museer och Kosolan talo i Lappo. En tvåspråkig publikation har sammanställts med informationsmaterial från alla de kurser och föreläsningar som hållits. Den finns också publicerad på Stundars hemsida.

Bilder från studiebesök och fönsterkurs inom projektet.

Besök 2019

Evenemang	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	summa
Museibesök vuxna		50	28	71	269	430	2095	701	118	88	54	294	4198
Skolelever/daghem/stud.		150	28	19	1501	51		72	255	27	90	79	2272
Konsert/Konstutställning						45	20						65
Första maj*					2200								2200
Hantverkarfest							287	340					627
Barnkalas, barn +vuxna						550							550
Höstmarknad*									1000				1000
Julmarknad*												4500	4500
Kurs/Auktion/föreläsning	50	10	32	93	5	19		142	87	12			450
Sammanlagt	50	210	88	183	3975	1095	2402	1255	1460	127	144	4873	15862

* uppskattat antal

Hantverk

Arctic Wood Network – ett nordiskt-ryskt samarbetsprojekt kring trä

Stundars museum har deltagit i det nordiska-ryska projektet Arctic Wood Network åren 2018-2019 tillsammans med friluftsmuseer från Sverige (Västernorrlands länsmuseum i Härnösand), Danmark (Hjerl Hede i Vinderup), Norge (Midt-Troms museum i Bardufoss), Finland (Klosterbackens hantverksmuseum i Åbo) och Ryssland (Kizhi State Museum of History i Petrozavodsk samt Malye Korely i Arkhangelsk).

Syftet med projektet är att ta tillvara den immateriella kunskapen och färdigheterna kring trähantverk och att utveckla relationen mellan museer och entreprenörer.

Projektet har under året haft sex nätverksträffar i Härnösand, Åbo, Vinderup, Bardufoss, Petrozavodsk, Korsholm och Arkhangelsk. Varje träff har bestått av föreläsningar, workshops, studiebesök och träffar med hantverkare och entreprenörer. Varje museum har även gjort intervjuer med entreprenörer inom traditions-hantverk i trä. Projektets resultat sammanfattas i en tool-kit med övriga museer som målgrupp samt i en rapport till finansörer och deltagare.

Tack vare stöd från Svenska kulturfonden kunde Stundars rekrytera och bjuda med hantverkare att delta i dessa nätverksträffar.

Stundars stod värd för en lyckad nätverksträff 24-26.9.2019 med 18 deltagare från Ryssland och Norden. I träffen deltog också hantverkare från Österbotten. Temat för träffen

var Ostrobothnian timber houses and wood craft skills. I programmet fanns rundtur på Stundar och bostadsområdet samt föreläsningar med österbottniska trähantverkare och experter på förmedling av kulturarv. En hel dag var vikt för studiebesök och exkursioner i Korsholm och Vasa då vi bland annat besökte slöjdetenskapsutbildningen vid Åbo akademi, Loftet, olika entreprenörer och snickaren och målaren Jarl Nystrand i Björkö. Den sista dagen bestod av praktiska workshops med bland annat pärtspikning, snidgårdsgårdstillverkning, näver- och träslöjd. Gillets medlemmar deltog aktivt både med arbetsdemonstrationer och som handledare i workshopparna.

Hantverkaregillet Björkens verksamhet

Gillets medlemmar har aktivt deltagit i Stundars verksamhet såsom Hantverkardagar för skolelever och sommarens allmänna Hantverksfester. Gillesmedlemmarna medverkade även vid en Hantverkarkväll som hölls under Arctic Wood Network-träffen i september. Gillet har ordnat Alexandersmäll samt vår- och höstmöten. Tidningen Spånkorgen har utkommit med två nummer. På Hantverkardagen 6.7.2019 hölls mästare- och gesällutnämning vid Mamsellkvarnen efter bedömning av ett mästarråd.

Vattdrivet sågverk i Bardufoss, Norge

Rotslöjdsborg i Arkangelsk, Ryssland

Takkupoler, Transfiguration church, Kizhi, Ryssland

Täljkurs i Vinderup, Danmark

Arctic Wood Network, Björkö, Finland

Museipedagogisk verksamhet

Lekbondstugan

På Stundars Barnkalas invigdes Stundars nyaste lek- och lärmiljö Lekbondstugan av riksdagsman Mikko Ollikainen. Lekbondstugan är inrymd i loftsraden och är gjord med inspiration från Bondgårdens storstuga med väggfasta bänkar, högsäng, matbord och öppen spis. Lekbondstugan förverkligades tack vare Leaderfinansiering.

Museitorsdagar – regelbunden öppethållning året om

Stundars museum införde våren 2019 regelbunden öppethållning under namnet Museitorsdagar. I stort sett varje torsdag har museet hållit öppet med olika program och serviceutbud. Även museets föremåls- och fotosamlingar har varit tillgängliga för publiken via hemsidor och sociala medier. Bland Museitorsdagarnas program var särskilt guidningarna i Solf sockenmagasin uppskattade. Programmet om allhelgona och döden 31.10.2019 lockade även stort intresse från media med intervjuer och radioinslag.

Guidningar och museipedagogiska program

Under året besökte 51 olika grupper Stundars. De flesta ville ha en guidning, men det ordnades också TYKY-program, olika tidsresor och klassresor med bl.a. gammaldags skoldag, hantverk och matlagning.

Stundars är öppet året om enligt beställning och dagligen under tiden 24.6-15.8.2019 samt övriga tider även under torsdagar. Sommarens program har bestått av guidningar, gammaldags skollektion och som nyhet för året även barnguidningar. Vi gjorde även så kallade djurguidningar och varje tisdag var det djurtisdag med program kring våra husdjur. I Smedens stuga ordnades aktiviteter som bakning, matlagning, klädbykning och hantverk. Också i Bondstugan kunde besökare bekanta sig med hantverk. Ute på museiområdet kunde barn leka och vissa dagar måla. Stundars är med i det riksomfattande ”Museikortet” som är en gemensam inträdesbiljett till ca 250 museer runtom i Finland och giltigt under ett helt år.

Skolelever och daghemsgrupper

Stundars erbjuder skol- och daghemsgrupper tidsresor, guidningar och olika program året om, med betoning på maj inför skolavslutningen och i november och december under julsåsongen. Alla elever i åk 7 i Korsholms kommun har deltagit i tidsresor på Stundars som ordnades inom ramen för kommunens kulturplan i samarbete med Stundars, Korsholms kommun och Österbottens Barnkultur nätverk BARK. Sammanlagt 2272 skol- och dagisbarn besökte Stundars under året vilket betyder att de är den största målgruppen bland våra betalande gäster.

Hantverkarläger för barn

De första två veckorna i juni ordnades Hantverkarläger för 32 barn. Susan Granberg var ansvarig ledare. Lägret ordnades liksom tidigare år i samarbete med UngMartha.

Dramaguidning – En historisk vandring

Dramainstruktörerna Kalle Halmén och Olof Englund gjorde i juli Historiska vandringar i museibyn på både svenska och finska. De stod för manus, regi och medverkan. Materialet till årets historiska vandring var sammanställt från Gunnar Rosenholms texter om Solf.

Övrig verksamhet

Fyra kortfilmer spelades in i Stundars lek-och lärmiljöer med en grupp barn som aktörer. Museipedagog Pia Timberg hade skrivit manus och konstnär Dragos Alexandrescu fungerade som filmare och regissör. Filmerna finns till påseende på Stundars hemsida.

Större evenemang

Stundars har ordnat åtta större evenemang för allmänheten som sammanlagt lockat 9317 besökare. För barnfamiljer har Sportlovsevenemang och Barnkalas ordnats medan Första maj-evenemang, Hantverksfester, Höst- och Julmarknader samt Julvandring lockat en publik i varierad ålder.

Sportlovsevenemang 27.2.2019 med ca 200 besökare

1:a maj-fest med ca 2200 besökare

Barnkalas 26.6.2019 med 550 besökare

Hantverksfest 6.7 och 3.8.2018 med 627 besökare totalt

Höstmarknad 15.9.2019 med ca 1000 besökare i regnigt väder

Julvandring 18.12.2019 med ca 240 besökare

Julmarknad 1.12.2019 med ca 4500 besökare

Konstutställningar

- 1.5-27.6 Bildkonstnär Michel Ruts, utställning i Fähuset
27.6-15.8 Bildkonstgruppen On Northern Routes
(Patricia Rodas (Finland), Gunilla Ilar Persson
(Sverige), Johanna Lohrengel och Eglé Plytnikaitė
(Litauen) utställning på Hemmersgårdens vind
och i Fähuset
6.7-15.8 Skulptör Jan Lütjohann (Tyskland/Finland)
utställning i Stenhuggarens stuga:
”Så noggrant som nödvändigt”

Gästkonstnårsresidens Ateljé Stundars

Ateljé Stundars har haft fyra gästkonstnärer under år 2019.
De har hållit utställningar på Stundars, i Vasa och Korsholm
och ofta medverkat på Stundars evenemang.

- januari-mars: Allison Roberts (USA)
april-juni: Atefeh Majidi-Nezhad (Iran)
juli-september: Jan Lütjohann (Tyskland/Finland)
oktober-december: Amanda Hellryd (Sverige)

Övrig service på museet

Restaurang Hemmer och Cirkas butik & café

Vaasa Ravintolat Oy sköter restaurang- och konferensservice
på Stundars i Restaurang Hemmer. Cirkas butik & kafé i
Groska byggnaden erbjuder kaféservice och butik året om.

Organisation

Styrelsen för Stundars rf

Carola Lithén ordförande, Kenth Nedergård viceordförande, Carl-Erik Forth, Sara Bergström, Christer Finne, Ville Kle-mets, Karl David Långbacka, Anna Ros, Johanna Stolpe. Suppleanterna Peter Båsk, Johanna Ventus, Anita Kronqvist, Mikaela Lervik, Ann-Chatrin Snickars-Hoxell, Gun-Lis Landgårds, Tove Söderholm, Camilla Svedberg-Smeds deltar även i styrelsens arbete.

Michael Luther och Anders Lindman, är representanter för kommunstyrelsen i Korsholm respektive Hantverkargillet Björ-ken rf. Maria Blomberg deltar som personalens representant.

Medlemmar och frivilligt arbete

Stundars r.f. hade under året 112 betalande medlemmar. De stora evenemangen har fungerat väl tack vare frivilliga insat-ser av medlemmar, styrelse och andra intresserade. Under år 2019 bokfördes 1701 talkotimmar. Stundars rf bjöd alla sina talkojobbbara på middag på vändagen 14.2 med anledning av 80-årig museiverksamhet i Solf.

Under hösten startade en ny talkogrupper för daglediga som träffas varannan torsdag och utför praktiska sysslor på mu-seiområdet.

Personal på Stundars

Stundars har under 2019 haft följande personer anställda i huvudsyssla: museiassistent Maria Blomberg, museivaktmästare Simon Dahl, forskare Susanne Lagus, projektledare Anni Lehtimäki, verksamhetsledare Gunilla Sand, museipedagog Pia Timberg och byggnadsansvarig Eddie Österåker. Totalt utfördes 8,3 årsverken under året. Stundars följer musei-branschens kollektivavtal för privata museer och är medlem i arbetsgivarorganisationen Palta ry.

Personalen har deltagit i kurser, fortbildningar, studieresor och nätverksträffar i Finland, Sverige, Danmark, Norge och Ryssland inom turism, hantverk, digitala verktyg, museiverksamhet. Stundars personal har även medverkat som föreläsare och presenterat museets verksamhet vid olika tillfällen.

Ekonomi och beviljade bidrag

Understöd och bidrag 2019

170 000,00	Korsholms kommun, för verksamheten
99 964,00	Undervisningsministeriet, statsandelar för museiverksamhet, 4 årsverken
20 000,00	Svenska kulturfonden, för museipedagogisk verksamhet
19 530,87	Leaderprojekt (EU, nationell och kommunal del) för Gamla gårdar och miljöer – en hållbar resurs för Österbotten
13 145,32	Leaderprojekt (EU, nationell och kommunal del) för Gamla gårdar och miljöer – en hållbar resurs för Österbotten
12 301,00	Stundars djurgård (EU, nationell och kommunal del som Leaderprojekt)
7 300,00	Svenska kulturfonden, för självfinansiering till Stundars djurgård (Leaderprojekt)
6 071,00	Lekbondstuga, (EU, nationell och kommunal del som Leaderprojekt)
5 500,00	Svenska kulturfonden, för hantverkarens deltagande i Arctic Wood Network
5 000,00	Korsholms kommun, sommarjobbare
2 530,61	HSS Media/Vasabladet, för Tryckerimuseets underhåll
2 330,55	TEMA: Studieresa till Västerbotten (EU, nationell och kommunal del som Leaderprojekt)
2 000,00	Svensk-Österbottniska samfundet, för Lekbondstuga
2 000,00	Harry Schaumans stiftelse, för Stundars djurgård
2 000,00	Aktiastiftelsen i Solf-Sundom, för Stundars djurgård
1 500,00	Hedmanska stiftelsen, för seminarium om vasstak
1 000,00	Otto Malms donationsfond, för seminarium om vasstak
500,00	Kvelax sparbank, för Stundars djurgård
500,00	Svenska odlingens befrämjare, för Stundars djurgård
100,00	Svenska folkskolans vänner, kursbidrag

Stundars r.f. har under året fått totalt 373 273,44 € i bidrag vilket är 6 475,44 € mera än föregående år.

Det ekonomiska resultatet för år 2019 blev minus 49 238,11€. För byggnader och maskiner gjordes avskrivningar på sammanlagt 20 789,79 €. Stundars lånesumma uppgick till 15 000 €.

STUNDARS

Stundars r.f. Stundarsvägen 5, 65450 SOLF, FINLAND

Tel. 06-344 2200, info@stundars.fi

www.stundars.fi